

gyűjtő: Vagyfegyver Orlyca	
gyűjtés ideje: 2012 dec. 17.	
Földszepi ruhák: Képzőművészeti	
gyűjtemény; XXIX	
XXXII, 4	

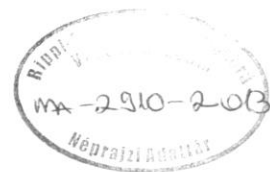

tartalom: - A Vagyfegyver Orlyca
2012. évi füzete művelődésügyi
- A Vagyfegyver Orlyca 2012. évi
művelődésügyi

Terjedelme: 27 lap

A Néprajzi Osztály 2012. első félévi munkabeszámolója

1. Bevezetés

A félév során végzett feladatok közül ki kell emelni:

- a./ a megyei múzeum főépületének (Kaposvár, Fő u. 10.) Ny-i szárnyrészből 2011. decemberében kiköltöztetett munkaszobák és gyűjteményi anyagok (fotógyűjtemény, adattári anyag, kézikönyvtár) Fő u. 101. irodaépület első emeletén történő elhelyezését január hónapban.
- b./ a Fő u. 101. első emeletén január hónapban kialakított munkaszobák és gyűjteményrészek újbóli költöztetését februárban az épület harmadik emeletére.
- c./ a megyei múzeum főépületében (Fő u. 10.) a K-i szárnyrész első emeletén lévő textilgyűjtemény kipakolását a természettudományi kiállításba, hogy a szárnyrészt érintő felújítási munkákat a kivitelező elvégezhesse. A gyűjtemény dobozolt állapotban és tároló konzolon február és május közötti időszakban a kiállító térben volt, ahol külön védelmet biztosítottuk a munkák során keletkező por ellen (bejárók, átjárók fóliázása), miközben folyamatosan regisztráltuk a terek hőmérsékletét és páratartalmát.
- d./ a Fő u. 101. irodaépület 3. emeletén 2011-ben néprajzi raktáraknak kijelölt három, összesen 125 m² helyiséget az állományvédelmi előírásoknak csak részben (2 helyiségben légkondicionáló berendezés felszerelése, mindháromban az ablakok fóliázása) sikerült megfeleltetni, miközben az év elején (február) módosította az intézményvezető a terek hasznosítását.
A néprajzi textilgyűjtemény, a pásztorművészet tárgyai és a hangarchívum anyaga (Együd hagyaték) nem lett kiköltöztetve a Fő u. 10. K-i szárnyrészből. Továbbra is itt tároljuk Somogy népi kultúrájának azon tárgyi emlékeit, melyeket egy hibás igazgatói döntést követően 2003-2007 között csak igen jelentős pályázati források, muzeológusi-, gyűjteménykezelői-, restaurátori munka hozzárendelésével sikerült megmenteni (textil és bőráru gombafertőzése) és azt az elvárt állományvédelmi és szakmai előírásoknak megfeleltetni.
E gyűjteményi állomány újabb helyre költöztetése csak abban az esetben indokolt, ha az a meglévőnél jobb, modernebb, a 21. század műtárgyvédelmi szempontrendszerét magasabb szinten tudja biztosítani.
- e./ a fotógyűjtemény digitalizált állományából 4000 db honlapra történő kihelyezését. A honlap-fejlesztés programozási munkáinak elhúzóódása miatt ez a szakmai munka a második félévre húzódik.

2. Személyi-szervezeti változások

Név	Munkakör	Változás
A személyi állomány minimalizált létszámmal, 1 fő néprajzossal és 1 fő gyűjteménykezelővel látja el a szakmai feladatokat.		

<p>Ez a minimalizált létszám az intézménynél a többi szakmai területen nem mutatkozik. A 88.637 tételt számláló gyűjtemény szakember ellátottságának hiánya országos viszonylatban is példátlan.</p>		
--	--	--

3. Gyűjteményi munka

3.1. Gyűjteménygyarapítás

3.1.1. Feltárások, ásatások, leletmentések

Feltárás helyszíne	Témavezető	Feltárt terület	Forrás	Megjegyzés

3.1.2. Egyéb terepmunkák

Feltárás helyszíne	Témavezető	Feltárt terület	Forrás	Megjegyzés

3.1.3. Gyűjtő és terepnapok száma munkatársakként

Név	Terepnapok száma
Kapitány Orsolya	2

Az osztopáni temetők fotózása.

Darányban 1845-ből származó kézírásos „Dallos” füzet begyűjtése digitalizálás céljából.

3.1.4. Gyűjteménygyarapítás eredményei

3.1.4.1. Tárgyi gyarapodás

Tárgy típus	Mennyiség	Megszerzés módja
	0	

Évi tárggyarapodás: 0

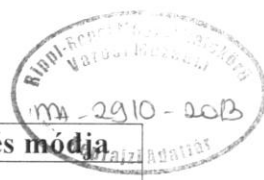
Gyűjtemény nagysága: 15.999db

3.1.4.2. Adattári gyarapodás

Tárgy típus	Mennyiség	Megszerzés módja
Néprajzi vonatkozású cikkek, meghívók stb.	22 tétel (275,5 lap, 15 fotómásolat, 1 rajz)	ajándék, gyűjtés

Gyűjtemény nagysága: 2895 tétel, rekord

3.1.4.3. Fotótári gyarapodás

Felvétel témája	Mennyiség	Készítő, megszerzés módja
Magyarországi Tájházak Szövetsége Dél-dunántúli Regionális Találkozója, Somogyszob	110 db	Szíva László
Osztopáni temetők	60 db	Kapitány Orsolya
Költöztetés dokumentálása: munkaszobák, gyűjtemények	55 db	Kapitány Orsolya
Kassai Lajos lovasíjász (SZKÖ felterjesztési munka)	45 db	Kapitány Orsolya (SZKÖ megyei referensként)
Összesen:	270 db	

Félévi gyarapodás: 270 db

Gyűjteményi állomány: 68.379 db

3.1.4.4. Hangtári gyarapodás

Tárgy típus	Mennyiség	Megszerzés módja
	0	

Hangtári anyagot az Együd hagyaték tartalmaz, melyet lezárt gyűjteményi egységként kezelünk. Leltárkönyvi nyilvántartása a gyűjteménynek a 2008. évi átvételkor nem volt. Ennek pótlására szakmai erőforrás nincs. Tétéles bemutatása a nyilvántartás fejezetnél található.

3.1.4.5. Könyvgyűjteményi munka (hagyományos)

Tárgy típus	Mennyiség	Megszerzés módja
-	-	

Gyűjtemény nagysága: -

3.1.5. Kiemelkedő tárgy-együttesek, ill. darabok

A 103 éves múzeum néprajzi gyűjteménye az országban egyedülállóan, a legteljesebb módon reprezentálja a somogyi falvak népének 20. század derekáiig terjedő, hagyományokon alapuló életmódját.

Kiemelkedő tárgy-együtteseknek tekinthetjük: a pásztorművészet tárgyait, a szücsök, a szűrszabók tevékenységéhez kapcsolódó viseleti darabokat, a takácsmesterek és parasztszövők munkáit. Jelentős, a 20. század második felének somogyi kerámiakészítő tevékenységét bemutató, 2005-ben felszámolt Fazekas Háziipari Szövetkezet mintaraktárának, fotódokumentációjának gyűjteménybe került anyaga is.

3.2. Nyilvántartás

3.2.1. Tárgyi anyag nyilvántartása (hagyományos/számítógépes)

Leltározó neve	Leltározás módja	Darabszám
		0

Becsült nem nyilvántartott anyag nagysága: cca 80 db

Nyilvántartott gyűjteményi állomány: 15.987 db

3.2.2. Fotótári anyag nyilvántartása (hagyományos)

Leltározó neve	Leltározás módja	Darabszám
-	-	0

Becsült nem nyilvántartott gyűjteményi állomány: 11.068 digitális felvétel

Nyilvántartott gyűjteményi állomány: 57.311 db

Fotótári anyag digitalizálása

Tárgy típus	Mennyiség	Digitalizálást és adatrögzítést végző személy
	0	

Számítógépen rögzített adatállomány: 17.593 rekord

3.2.3. Adattári anyag nyilvántartása

Leltározó neve	Leltározás módja	Darabszám
Kapitány Orsolya-Simon Andrea	Hagyományos, elektronikus	22 tétel

Nyilvántartott gyűjteményi állomány: 2895 tétel/rekord

Becsült nem nyilvántartott anyag nagysága: Serényi László hagyatéki anyaga kb. 120 lap terjedelem (levelek, fotók, stb.)

3.2.4. Rajztár nyilvántartása

Leltározó neve	Leltározás módja	Darabszám

Összes nyilvántartási gyarapodás: 0

Becsült nem nyilvántartott anyag nagysága: 0

Nyilvántartott gyűjteményi állomány: 280 tétel

3.2.5. Együd hagyatéék nyilvántartása

Becsült nem nyilvántartott anyag nagysága:

190 db hangszalag

36 db magnókazetta

154 db archív film

4 db videokazetta

Összesítve: mozgófilm 15.150 m

videó felvétel: 960 perc

hangfelvétel: 2160 perc

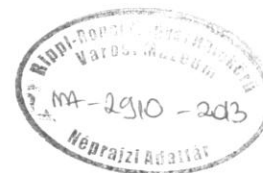
3.2.6. Kortárs jelenségek tárgyi és dokumentációs gyűjteménye

Nyilvántartott gyűjteményi állomány

Tárgyi gyűjtemény: 247 db

Dokumentációs gyűjtemény: 379 tétel

Tanulmányok, kiadványok jegyzéke: 370 tétel

3.3. Gyűjteménykezelés

3.3.1. Gyűjteményrendezés

2012 első félévében a néprajzi gyűjteményrészek közül a fotótárat, az adattárat újabb helyre kellett költöztetni a munkaszobákkal együtt. A Fő u. 101. irodaépület első emeletéről a harmadikra, ahol a 2011-ben néprajzi raktáraknak kijelölt 3 db 125 m² -es szobából 1 db kijelölésre került a néprajzos szakember és a gyűjteménykezelő közös munkaszobájának, helyet biztosítva még benne a fotó és adattárnak is. A másik kettőben részben a 2011-ben a Fő u. 10-ből kiszállított üres textiltároló szekrények, részben az újonnan készített textiltárolók foglalták a helyet, és az a salgó polcrendszer, amit a 2011-es terv szerint építettek össze.

Májusban a textiltárolók a Fő u. 101. 3. emeletéről visszaszállításra kerültek a Fő u. 10-be, majd e tér az eredeti állapotnak megfelelően, ismét három szobára lett osztva.

A szakágnak itt az egyik teret raktárnak jelölte ki az intézményvezető, amit a szakág döntése alapján júniustól a néprajzos dolgozószobájaként hasznosít. Ezzel megszüntetésre került a sokfunkciós osztályvezető-gyűjteménykezelő-adattár-fotótár közös munkaszoba, helyét a gyűjteménykezelő—adattár-fotótár-rajztár-raktár funkció vette át. (A rajztár 2011 decemberétől a néprajzi állandó kiállítás előterében, az időszakos jelleggel álló Fazekas Háziipari Szövetkezet anyagából rendezett kiállításban volt.)

E terekben a fél év alatt mért hő és páratartalom adatai megerősítették a szakembereket abban (az épület továbbra is alkalmatlan a szakág muzeális értékű gyűjteményének tárolására), hogy **sürgősen intézkedni kell - az ide kihelyezett gyűjteményrészek (adattár, fotótár, kézikönyvtár) védelme érdekében - a komplex módon történő párásításról és levegőtemperálásról.** A néprajzi szakág szobáiban mért adatok (pl. február 20-22. - szobahőmérséklet: 27 °C, páratartalom: 16 % ; március 27. - szobahőmérséklet: 25 °C, páratartalom: 28 % ; - július 9. szobahőmérséklet: 36 °C, páratartalom: 50 %) kiszáradják az archív fotóállományt (ff., színes negatív, dia) és a megyében csupán egy példányban lévő kézikönyveket.

A fotóarchívum tárolására megengedett határérték: 5-15 °C és 35-50% közötti páratartalom.

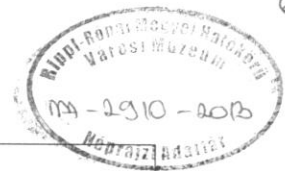
A muzeális értékű papírnak: 15-20 °C, 40-55 % páratartalom szükséges.

A textilgyűjtemény kiköltöztetésre került a természettudományi kiállításba. Ezt az tette szükségesség, hogy a K-i szárnyrészt 1. emeletére átalakítási terv készült 2011-ben, amikor az épület Ny-i frontját a megyei önkormányzat elfoglalta. Az intézményvezető igazgatási területre kívánt kialakítani e területen, de az Intézményfenntartó a Fő u. 101. irodaépületet jelölte ki erre a célra. Bár oka fogyottá vált az átalakítás, hiszen a múzeum igazgatási és gazdasági egysége is kiköltözött a Fő u. 101. számú irodaépületbe, sajnos a munkákat (a raktárba újabb ajtó beépítése, a villanykapcsoló áthelyezése, korlátozva a teljes fénynyerés lehetőségét) már nem sikerült leállítani.

A gyűjtemény február és május között a kiállítóterben volt, a munkák során keletkező portól a gyűjteményt az átjárók és bejáratok fóliázásával védtük.

A textiltároló regálokban lévő és 2011-ben papírdobozokba csomagolt gyűjtemény visszaköltöztetése után a kicsomagolására, helyrepackolása a nyár második felében történt meg.

Gyűjtemény típusa	Munkatárs neve	Darabszám
-------------------	----------------	-----------

Állandó néprajzi kiállítás fotóanyagának kiválogatása a fotótárból, majd szkennelése az Alfa pályázat megvalósításához.	Simon Andrea	92 db
---	--------------	-------

3.3.2. Revíziók

Gyűjtemény típusa	Utolsó revízió éve	Darabszám	Munkatárs neve
Fekete-fehér és színes negatívak	1988	971 db	Simon Andrea

Becsült nem revíziózott anyag nagysága:

Tárgy: 2088 db

Fotó: 47.659 db

3.3.3. Selejtezés

Tárgy neve	Selejtezés oka	Darabszám

3.3.4. Kölcsönzések

Az osztály 2011. november végén, decemberben költözött, a múzeum 2012. január elsejével állami fenntartásba került. A tárgykölcsonzések megújítása (Balatonlelle-Kapoli Emlékház, Buzsák-Tájház, Szántódpusztá- Idegenforgalmi és Kulturális Központ, Zamárdi- Tájház- és a Fejezetek Zamárdi életéből című kiállítás) ezért 2012. január végére húzódott át.

A Karádi Tájház működési engedélyének meghosszabbítására még 2011. november elején sor került, mert a minisztérium kérte a kiállítóhely működési engedélyének kiadásához.

A néprajzi gyűjteményből kölcsönzések útján kiadott tárgyak helyszíni ellenőrzését június hónapban elvégeztük. Ezt a munkát az indokolta, hogy az elmúlt években a kölcsönzési szerződések évente kerültek meghosszabbításra, ugyanakkor gondot, problémát a kölcsönözött tárgyakkal kapcsolatban a kölcsönvevők sosem jeleztek.

A szakmai bejárásokról emlékeztetők készültek, megfogalmazva mindegyikben a helyszíni szemlén tapasztaltakat, részletesen kitérve a felmerült problémákra. Ennek hatására a Zamárdi Tájházban, Szántódpusztán revíziót kellett a nyár folyamán végrehajtani, Karádon az épülettel kapcsolatban sürgős állagvédelmi, a tárgyakkal kapcsolatban állományvédelmi munkák ügyében kellett intézkedni.

3.3.5. Letétek

3.4. Műtárgyvédelem

3.4.1. Restaurálás, preparálás

Megnevezés	Tisztított / db	Konzervált / db	Restaurált / preparált / db
Kerámia	0	0	16 db

Lakócsán a Horvát Nemzetiségi Tájházban Simon Andrea gyűjteménykezelő, Marton Klára restaurátor csoportvezető és Nagy Ágnes restaurátor a kiállítási babák javítását elvégezték. Az égetett agyagból készült fej, kéz a női- és gyermektesten megsérült, a férfi bábú kerámia része is megerősítésre került.

Júniusban az Alfa pályázat keretében megkezdődtek a „Fejezetek Somogy néprajzából” című állandó néprajzi kiállítás állományvédelmi munkálatai. A néprajzos-muzeológus, a gyűjteménykezelő és a restaurátor csoport tagjainak részvételével az első két teremben kiállított tárgyak állagvédelme elkészült. Az installációban a belső világítás javítását, a fényt megsűrű tejuvegek tisztítását a gondnokság és a takarítók elvégezték, a többi (vitrinek és azok táblaüvegeinek tisztítását is) a gyűjteményi állomány védelmét végző szakemberek.

A szakág muzeológusa és gyűjteménykezelője a múzeum főépületében (Kaposvár, Fő u. 10.) lévő raktárakban, a Fő u. 101. irodaépület munkaszobáiban folyamatosan végeztek hő- és páramérést, amiről nyilvántartást vezettek.

Taszáron a Batéból átszállított gyűjteményi anyag bepakolása után (részben csomagolt állapotban) megindult a hő- és páramérés.

(Erre korábban nem volt mód, hiszen a kijelölés nagyon rövid idő alatt zajlott le, tényként kellett elfogadni a gyűjteményre váró raktárkörülményeket: vékony falazat, lapos tető, közvetlenül a lapos tető alatti 2. emelet helyiségei stb.)

Az adatokat mérési naplóba kerültek. A helyiségek hőmérséklete az augusztusi bepakolás után 22 °C fokról a téli hónapokra fokozatosan lehűlt, majd fagypontra alá süllyedt.

Ennek egyik bizonyítéka volt, hogy az évtizedek óta raktáron tárolt komavéka borosüvege, amiben málnaszörppel színezett víz volt, a fagy hatására szétduzzant.

A szobák páratartalma ősszel 50-60 %, télen 60-70% közötti értéket mutatott.

A gyűjtemény beköltözése előtt levegőtemperálást ígért az intézményvezető (ami Batéban nem volt), így remény volt arra, hogy a többségében fa és fém tárgyak jobb körülmények közé kerülnek a téli időszakban. Sajnos ez az ígélet nem teljesült, így a **nagyobb hőingadozás rosszabb helyzetet eredményezett.**

A néprajzi tárgyak védelme érdekében a téli időszakban a levegő temperálása szükséges, hogy a fagypontra alatti -4-5 °C és a nyári +32 °C (2012. júliusában mért adat) közötti nagy hőingadozást kiküszöböljük.

Taszáron a katonai célra épült helyiségekben tárolt faszervezetes és festett néprajzi tárgyak nagy hőingadozásnak vannak kitéve (30-35 °C közötti érték), ami veszélyezteti az állomány fennmaradását. A szükséges állományvédelem biztosítása érdekében még a tél beállta előtti intézkedni kell.

4. Tudományos és ismeretterjesztő publikációs tevékenység

4.1. Tudományos kötetek, cikkek és előadások

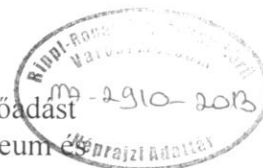
4.1.1. Tudományos kötetek

4.1.2. Tudományos cikkek

4.1.3. Tudományos előadások

Kapitány Orsolya „A Rippl-Rónai Múzeum néprajzi játékgyűjteménye” címmel előadást tartott Egerben. A Dobó István Vármúzeum két napos konferenciát rendezett „Múzeumok és néprajzi Adattár játékhagyomány- Továbbélő játékkultúra” címmel.

4.2. Ismeretterjesztő kötetek, cikkek és előadások

4.2.1. Ismeretterjesztő kötetek

A Tájházi Hírlevél társszerkesztője Kapitány Orsolya.
A 2011/4 és a 2012/1 szám szerkesztését és korrektúráját Dr. Bereczki Ibolyával (Tájházsövetség elnöke), technikai szerkesztését Matucza Ferencsel végezte.

4.2.2. Ismeretterjesztő cikkek

Kapitány Orsolya:

- A tájházak berendezése- az enteriőr című cikkének korrektúráját elvégezte. Megjelent a Magyarországi Tájházak Szövetsége kiadásában a „Tájház vezetési ismeretek” című kötetben, 2012. 66-75.
- Karácsonyi asztalok című témában „Módos gazda karácsonyi asztala Csökölyben a 19. század derekán címmel” összefoglalót írt Szelezcky Ildikó megkeresésére. Az intézmény a témában tárgykölcsönzést, illetve a tervezett teríték fotóinak- és szöveganyagának elkészítéséhez segítséget ígért. A kiadvány fotói 2011-ben a szennai Szabadtéri Néprajzi Gyűjteményben elkészültek, a szöveg megírására 2012 elején került sor.
- Somogyszobon találkoztak a Tájházsövetség Dél-dunántúli Régiójának tagjai címen írt összegzőt a Tájházi Hírlevél 2012/2 számába.

4.2.3. Ismeretterjesztő előadások

Kapitány Orsolya

„Szellemi Kulturális Örökség Somogy Megyében” címen előadást tartott Pécsen „A Dél-dunántúli Régió Szellemi Kulturális Öröksége” programon a Dél-dunántúli Regionális Könyvtár és Tudásközpont konferenciatermében (2012. június 1.)

Köszöntők

Kapitány Orsolya válogatásában és szerkesztésében, Matucza Ferenc közreműködésével fotóalbum készült Dr. Füzes Endre a Magyarországi Tájházak Szövetsége tiszteletbeli elnökének 80. születésnapjára. Az eseményre Szentendrén április 27-én került sor. A fotóalbum a Dél-dunántúli Régió tájházi eseményeit kíséri végig 2004-2012 közötti időszakban.

Tárlatvezetések

Kapitány Orsolya a „Múzeumok éjszakája” rendezvényen tárlatvezetést tartott a „Fejezetek Somogy néprajzából” című állandó néprajzi kiállításban.

4.3. Kutatónapok, alkotószabadságok mennyisége

Kapitány Orsolya a kutatónapok egy részét vette csak igénybe. Ezeket az előadásainak, ismeretterjesztő cikkeinek összeállításához, a Tájházsövetség régiót érintő koordinálási munkálataihoz használta fel.

4.4. Részvétel átfogó tudományos programokban

4.4.1. Részvétel a szakági továbbképzés, ill. a felsőoktatás munkájában (oktatóként)

4.4.2. Egyéni továbbképzés (PhD és más minősítések, posztgraduális képzés, nyelvtanfolyamok stb.), a 7 éves továbbképzési program

4.4.3. Kutatószolgálat; külső kutatók száma

2012 első félévében végrehajtott költözések miatt külső kutatókat nem fogadtunk, elutasítani nem kellett senkit, mert bejelentkezés csak a 2. félévre volt.

5. Közművelődési tevékenység

5.1. Kiállítások

5.1.1. Állandó kiállítások

Kiállítás címe	Helye	Rendező	Látogatók száma

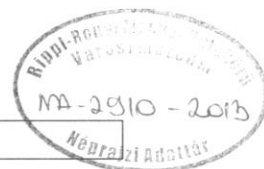
1. „Fejezetek Somogy néprajzából” című állandó kiállítás szöveganyagának fordításra való előkészítése. Az 1992-ben megnyitott kiállítás (Gáll Éva-Kapitány Orsolya forgatókönyve alapján) kiírásainak kiegészítését, módosítását a társszerző Kapitány Orsolya végezte.
2. Lakócsán a tájház épületének tavaszi sározását, meszelését Magyarós József szennai karbantartó elvégezte.
3. A szakág 2012-ben is kezdeményezte és koordinálta a lakócsai Horvát Nemzetiségi Tájház működtetésével kapcsolatos megállapodás létrejöttét. A tájház gondnoka továbbra is Bunyevác Zsófné maradt, aki lelkiismeretesen látja el feladatát. Továbbra is Lakócsa, Potony, Szentborbás, Tótújfalu és a Somogy Megyei Horvát Kisebbségi Önkormányzat pénzügyi támogatásából sikerült a tájház nyitva tartását biztosítani.

5.1.2. Időszakos és vándorkiállítások

Kiállítás címe	Helye/ideje	Rendező	Látogatók száma

5.1.3 Vendégkiállítások

Kiállítás neve	Látogatók száma

5.2. Médiakapcsolatok

5.3. Egyéb reklámtevékenység

5.4. Múzeumi honlap anyagok előkészítése

Kapitány Orsolya a digitalizált fotógyűjteményből 2300 db fotót kiválogatott. A szöveges részek javítása, módosítása július végén, augusztusban kezdődtek.

5.5. Közművelődési rendezvények szervezése, lebonyolítása

Szervező	Rendezvény neve	Helye	Résztevők száma
Kapitány Orsolya	Magyarországi Tájházak Szövetsége IX. Dél-dunántúli Regionális Találkozója	Somogyszob	52 fő

6. Egyéb

Simon Andrea gyűjteménykezelő 2012. április 18- május 21-ig táppénzen volt. Egészségügyi állapota (mélyvénás trombózis) fokozott figyelmet igényel, így a nehéz gyűjteményrendezési munkát kerülnie kell.

6.1. Szakmai és társadalmi kapcsolatok

Kapitány Orsolya

- a Magyar Néprajzi Társaság tagja
- a Magyarországi Tájházak Szövetsége elnökségi tagja, a Dél-dunántúli Régió képviselője
- a Szellemi Kulturális Örökség Igazgatóság megyei referense
- a Somogyi Honismereti Egyesület elnökségi tagja.
- a Somogy Megyei Népművészeti Egyesület tagja

6.2. Nemzetközi kapcsolatok (szakmai szervezetekkel, közvetlen intézményközi kapcsolatok; tapasztalatsere-utak)

6.3. A munkatársak tevékenysége, tisztségei szakmai, szakmai-társadalmi és szakmai-érdekvédelmi szervezetekben

Kapitány Orsolya

- a Magyarországi Tájházak Szövetsége elnökségében ellátja a Dél-dunántúli Régió tájházainak a képviselőt, részt vett az elnökségi üléseken (Budaörs, Hosszúhetény).
- a Magyarországi Tájházak Szövetsége kiadásában megjelenő Tájházi Hírlevél című kiadvány társszerkesztője.
-
- a Szellemi Kulturális Örökség Igazgatóság megyei referense. Ennek keretében 2012 első félévében egyeztető tárgyalást folytatott Vörs polgármesterével, Farkas Lászlóval

(Kaposvár, február 22.) és a vörsi betlehemezés szokását gyakorló közösség tagjaival, ahol jelen volt Mód Miklós plébános is (Vörs, március 17.).

A vörsi betlehemezés és betlehemépítés szokásának felterjesztési munkáit egyelőre a településen zajló személyes konfliktusok akadályozzák.

- Június 8-án a Szellemi Kulturális Örökség igazgatóját, Csonka-Takács Esztert és Filkó Veronika munkatársát lovasíjász bemutatóra és egyeztető tárgyalásra hívta Kapitány Orsolya Kassai Lajos lovasíjász kaposmérői birtokára. A tárgyalás célja a Kassai-féle lovasíjász módszer felterjesztésének megindítása a Szellemi Kulturális Örökség nemzeti jegyzékére a „Jó gyakorlatok” sorába. A munka a nyár folyamán folytatódott.
- a Somogyi Honismereti Egyesület elnökségi tagjaként szakmai segítséget nyújtott a 15. alkalommal megrendezett megyei honismereti vetélkedő néprajzi kérdéseinek összeállításához, és ott volt a Marcaliban rendezett verseny zsűrijében.
- részt vett a Marcali múzeumban rendezett Somogy Megyei Honismereti Egyesület találkozóján (2012. 05.30.)

6.4. Pályázatok

7. A költségvetés adatai

8. Belső ellenőrzés

9. Biztonság; vagyonvédelem

10. Múzeumi hálózat

11. Mellékletek

Kaposvár, 2012. szeptember 4.

Kapitány Orsolya
néprajzkutató-osztályvezető

Simon Andrea
gyűjteménykezelő

A Néprajzi Osztály 2012. évi munkabeszámolója

1. Bevezetés

Az év során végzett feladatok közül ki kell emelni:

- a./ a Nemzeti Erőforrás Minisztériuma Alfa program keretében elnyert támogatásából megújított „Fejezetek Somogy néprajzából” című állandó néprajzi kiállítás munkálatait.
- b./ a NKA pályázati támogatásból (a honlap-fejlesztés részeként) az elmúlt években digitalizált fotógyűjtemény egy részének honlapra történő kihelyezését.
- c./ a szennai Szabadtéri Néprajzi Gyűjteményben, a Zamárdi Tájháza és Szántódpusztán az Idegenforgalmi és Kulturális Központban (Cselédlakás, pince) végzett állományellenőrzési, revíziós munkálatokat.
- d./ a megyei múzeum főépületének (Kaposvár, Fő u. 10.) Ny-i szárnyrészéből 2011. decemberében kiköltöztetett munkaszobák és gyűjteményi anyagok (fotógyűjtemény, adattári anyag, kézikönyvtár) Fő u. 101. irodaépület első emeletén történő elhelyezését január hónapban. A kialakított munkaszobák és gyűjteményrészek (adattár, fotótár, kézikönyvtár) újbóli költöztetését februárban az irodaépület harmadik emeletére.
- e./ a megyei múzeum főépületében (Fő u. 10.) a K-i szárnyrész első emeletén lévő 2011 nyarától összecsomagolt textilgyűjtemény kipakolását a természettudományi kiállításba, hogy a szárnyrészt érintő felújítási munkákat a kivitelező elvégezhesse.
- f./ Taszáron a 20-as számú épület 2. emeletén 2011-ben kijelölt szobák (egykor a tászári laktanya legénységi szobáiban) raktárrá alakításának megkezdését, Salgó polcokkal történő beépíttetését, majd (polc hiány miatt csak részben történt meg a beépítés) a tárgyak raktári rend, tematikai egységekben való elrendezését
- g./ A néprajzi textilgyűjtemény, a pásztorművészet tárgyai, a hangarchívum anyaga (Együd hagyatéka) továbbra is a Fő u. 10-es számú épület K-i szárnyrészében kialakított raktárban van elhelyezve.

Itt tároljuk Somogy népi kultúrájának azon tárgyi emlékeit, melyeket egy hibás igazgatói döntést követően 2003-2007 között csak igen jelentős pályázati források, muzeológusi-, gyűjteménykezelői-, restaurátori munka hozzárendelésével sikerült megmenteni (textil és bőraru gombafertőzése) és azt az elvárt állományvédelmi és szakmai előírásoknak megfeleltetni.

E gyűjteményi állomány újabb helyre költöztetése csak abban az esetben indokolt, ha az a meglévőnél jobb, modernebb, a 21. század műtárgyvédelmi szempontrendszerét magasabb szinten tudja biztosítani.

2. Személyi-szervezeti változások

Név	Munkakör	Változás
A személyi állomány minimalizált létszámmal, 1 fő néprajzossal és 1 fő gyűjteménykezelővel látta el a szakmai feladatokat. A szakág ezzel a létszámmal látja el közel 20 éve a munkát. Ez a probléma az intézmény többi szakterületén nem mutatkozik. A	Gyűjteménykezelő Gyűjteménykezelő-múzeumpedagógus	Simon Andrea november 30-án közös megegyezéssel megvált az intézménytől. Helyét december 1-től Stepán Kata töltötte be, aki múzeumpedagógus végzettséggel munkaidejének 80%-ában gyűjteménykezeléssel, 20%-ban az állandó néprajzi kiállításához kapcsolódó

88.637 tételt számláló gyűjtemény szakember ellátottságának hiánya országos viszonylatban is példátlan.		múzeumpedagógiával foglalkozik.
---	--	---------------------------------

3. Gyűjteményi munka

3.1. Gyűjteménygyarapítás

3.1.1. Feltárások, ásatások, leletmentések

Feltárás helyszíne	Témavezető	Feltárt terület	Forrás	Megjegyzés

3.1.2. Egyéb terepmunkák

Feltárás helyszíne	Témavezető	Feltárt terület	Forrás	Megjegyzés

3.1.3. Gyűjtő és terepnapok száma munkatársakként

Név	Terepnapok száma
Kapitány Orsolya	3

Osztopánban a temetők fotózása.

Darányban 1845-ből származó kézírásos „Dallos” füzet begyűjtése digitalizálás céljából.

Witt Lászlóné Csurgón, az 1955-ben stafírungra kapott szötteiből ajándékozott 9 db-ot a gyűjteménynek, melyekért a helyszínre mentünk. A gyűjtést a csurgói múzeumban tett szakmai látogatással is egybekapcsoltuk, melyet az intézményvezető Füstös János kezdeményezett. A múzeumlátogatáson jelen voltak: Marton Klára és Horváth Péter restaurátorok is.

3.1.4. Gyűjteménygyarapítás eredményei

3.1.4.1. Tárgyi gyarapodás

Tárgy típus	Mennyiség	Megszerzés módja
Textil	11 db	ajándék

Évi tárggyarapodás: 11 db

Gyűjtemény nagysága: 16.010 db

3.1.4.2. Adattári gyarapodás

Tárgy típus	Mennyiség	Megszerzés módja
Néprajzi vonatkozású cikkek, meghívók stb.	22 tétel (275,5 lap, 15 fotómásolat, 1 rajz)	ajándék, gyűjtés

Gyűjtemény nagysága: 2895 tétel, rekord

3.1.4.3. Fotótári gyarapodás

Felvétel témája	Mennyiség	Készítő, megszerzés módja
Magyarországi Tájházak Szövetsége Dél-dunántúli Regionális Találkozója, Somogyszob	110 db	Sziva László
Osztopáni temetők	60 db	Kapitány Orsolya
Költöztetés dokumentálása: munkaszobák, gyűjtemények, raktárak	55 db	Kapitány Orsolya
Kassai Lajos lovasíjász (SZKÖ felterjesztési munka)	45 db	Kapitány Orsolya (SZKÖ megyei referensként)
Fejezetek Somogy néprajzából című állandó néprajzi kiállítás felújítási munkálatai és megnyitója	80 db	Kapitány Orsolya
Összesen:	350 db	

Évi gyarapodás: 350 db

Gyűjteményi állomány: 68.459 db

3.1.4.4. Hangtári gyarapodás

Tárgy típus	Mennyiség	Megszerzés módja
	0	

Hangtári anyagot az Együd hagyaték tartalmaz, melyet lezárt gyűjteményi egységként kezelünk. Leltárkönyvi nyilvántartása a gyűjteménynek a 2008. évi átvételkor nem volt. Ennek pótlására szakmai erőforrás nincs. Tételes bemutatása a nyilvántartás fejezetnél található.

3.1.4.5. Könyvgyűjteményi munka (hagyományos)

Tárgy típus	Mennyiség	Megszerzés módja
-	-	

Gyűjtemény nagysága: -

3.1.5. Kiemelkedő tárgyegyüttesek, illetve darabok

A 103 éves múzeum néprajzi gyűjteménye az országban egyedülállóan, a legteljesebb módon reprezentálja a somogyi falvak népének 20. század derekáig terjedő, hagyományokon alapuló életmódját.

Kiemelkedő tárgyaknak tekinthetjük: a pásztorművészet remekeit, a szücsök, a szűrszabók tevékenységéhez kapcsolódó viseleti darabokat, a takácmesterek és parasztszövők munkáit. A gyűjteményi tárgyak között kiemelkednek az évszámmal ellátott darabok, melyek között a legkorábbi az 1795-ből származó kaposvári fazekas céházszó. A tárgy festmény és kép restaurálása 2011-ben befejeződött.

Kiemelkedőnek és jelentősnek mondható a 20. század második felének somogyi kerámiakészítő tevékenységét bemutató, 1952-2005 között működött Fazekas Háziipari Szövetkezet mintaraktárának gyűjteménybe mentett anyaga is.

Az 53 évet bemutató időszak kiállítás a Rippl-Rónai Múzeum állandó néprajzi kiállításának az előterében tekinthető meg.

3.2. Nyilvántartás

3.2.1. Tárgyi anyag nyilvántartása (hagyományos/számítógépes)

Leltározó neve	Leltározás módja	Darabszám
Kapitány Orsolya- Simon Andrea	hagyományos	29 db

Becsült nem nyilvántartott anyag nagysága: cca 100 db

1986-ban a Munkásmozgalmi Múzeum által átadott tárgyak nyilvántartásba vétele történt meg. A tárgyak Szántódpusztán a cselédlakásban vannak kiállítva.

Szennában római számmal ellátott tárgyak száma 435 db. Ezek között lehet olyan, melynek az idők folyamán a leltári száma a tárgy felületéről lekopott, de olyanok is, melyek nem kerültek bejelentésre, azaz leltári szám nélkül lettek a kiállításban elhelyezve.

Ezek beazonosítását, a leltári számok pótlását nagy erővel meg kell próbálni, a leltározatlanokat nyilvántartásba kell venni a kiállítóhely átadásakor egyeztetett időpontban.

Nyilvántartott gyűjteményi állomány: 16.016 db

3.2.2. Fotótári anyag nyilvántartása (hagyományos)

Leltározó neve	Leltározás módja	Darabszám
-	-	0

Becsült nem nyilvántartott gyűjteményi állomány: 11.418 digitális felvétel

Nyilvántartott gyűjteményi állomány: 57.311 db

Fotótári anyag digitalizálása

Tárgy típus	Mennyiség	Digitalizálást és adatrögzítést végző személy
	0	

Számítógépen rögzített adatállomány: 17.593 rekord

3.2.3. Adattári anyag nyilvántartása

Leltározó neve	Leltározás módja	Darabszám
Kapitány Orsolya-Simon Andrea	Hagyományos, elektronikus	22 tétel

Nyilvántartott gyűjteményi állomány: 2895 tétel/rekord

Becsült nem nyilvántartott anyag nagysága: Serényi László hagyatéki anyaga kb. 120 lap terjedeleme (levelek, fotók, stb.)

3.2.4. Rajztár nyilvántartása

Leltározó neve	Leltározás módja	Darabszám
----------------	------------------	-----------

Összes nyilvántartási gyarapodás: 0
Becsült nem nyilvántartott anyag nagysága: 0
Nyilvántartott gyűjteményi állomány: 280 tétel

3.2.5. Együd hagyaték nyilvántartása

Becsült nem nyilvántartott anyag nagysága:

- 190 db hangszalag
- 36 db magnókazetta
- 154 db archív film
- 4 db videokazetta

Összesítve: mozgófilm 15.150 m
videó felvétel: 960 perc
hangfelvétel: 2160 perc

3.2.6. Kortárs jelenségek tárgyi és dokumentációs gyűjteménye

Nyilvántartott gyűjteményi állomány

- Tárgyi gyűjtemény: 247 db
- Dokumentációs gyűjtemény: 379 tétel
- Tanulmányok, kiadványok jegyzéke: 370 tétel

3.3. Gyűjteménykezelés

3.3.1. Gyűjteményrendezés

a./ A 2012. év a Fő u. 101. irodaépületben a néprajzi gyűjteményrészek közül a fotótár és az adattár rendezésével kezdődött az első emeleten. A kialakított adattári szoba és a munkaszobákban elhelyezett fotótár, kézikönyvtár, nyilvántartás február végén újabb helyre költözött a munkaszobák bútorzatával együtt. A Fő u. 101. irodaépület első emeletéről a harmadikra, ahol a 2011-ben néprajzi raktáraknak kijelölt 3 db összesen 125 m² -es szobából 1 db kijelölésre került a néprajzos szakember és a gyűjteménykezelő közös munkaszobájának, helyet biztosítva még benne a fotótárnak, adattárnak, a nyilvántartásnak és a kézikönyvtárnak. A másik kettőben részben a 2011-ben a Fő u. 10-ből kiszállított üres textiltároló szekrények, részben az újonnan készített textiltárolók foglalták a helyet, és az a Salgó polcrendszer, amit a 2011-es terv szerint építettek össze külső szakemberek. Májusban a textiltárolók a Fő u. 101. 3. emeletéről visszaszállításra kerültek a Fő u. 10-be, majd a három szoba egyike (az eredeti állapotnak megfelelően) ismét három helyiségre lett osztva. A szakágnak itt az egyik teret raktárnak jelölte ki az intézmény vezetője (9 m²), amit a szakág döntése alapján júniustól a néprajzos dolgozószobájaként hasznosítanak. Ezzel megszüntetésre került az osztályvezető-gyűjteménykezelő-adattár-fotótár-nyilvántartás-kézikönyvtár- kutatóhely zsúfolt, egy térben való elhelyezése, helyét a gyűjteménykezelő munkaszobája-adattár-fotótár-nyilvántartás-rajztár-raktár- kutatóhely funkció vette át. (A rajztár 2011 decemberétől a néprajzi állandó kiállítás előterében, az időszaki jelleggel álló kaposvári Fazekas Háziipari Szövetkezet anyagából rendezett kiállításban volt, kiköltöztetése a Fő u. 101-es épületbe a nyár folyamán történt meg.)

A Fő u. 101. 3. emeletén, az év során mért hő- és páratartalom adatai megerősítették a szakembereket abban, hogy az épület továbbra is alkalmatlan a szakág muzeális értékű gyűjteményeinek tárolására, hogy **sürgősen intézkedni kell az intézmény vezetőnek - az ide kihelyezett gyűjteményrészek (adattár, fotótár, kézikönyvtár) védelme érdekében - a szabályozható, komplex módon történő párásításról és levegőtemperálásról.** A néprajzi

szakág szobáiban mért adatok (pl. február 20-22. - szobahőmérséklet: 27 °C, páratartalom: 16 % ; március 27. - szobahőmérséklet: 25 °C, páratartalom: 28 %; - július 9. szobahőmérséklet: 36 °C, páratartalom: 50 %) kiszárítják az archív fotóállományt (ff., színes negatív, dia), az adattár papírlapjait és a megyében csupán egy példányban lévő kézikönyveket.

A fotóarchívum tárolására megengedett határérték: 5-15 °C és 35-50% közötti páratartalom.

A muzeális értékű papírnak: 15-20 °C, 40-55 % páratartalom szükséges.

b./ A Fő u. 10-es számú épületben a textilgyűjtemény kiköltöztetésre került a természettudományi kiállításba. Ezt az a 2011-ben készült átalakítási terv tette szükségessé, amit az intézmény akkor készített, amikor a megyei önkormányzat elfoglalta az épület Ny-i szárnyrészét.

A megyei múzeumigazgató itt a múzeum igazgatási terület részét kívánta kialakítani, de ehhez a Somogy Megyei Intézményfenntartó nem járult hozzá. Helyette a megyei múzeum igazgatása elsődlegesen a néprajzi osztálynak kijelölt szobákat foglalta el a Fő u. 101. irodaépület 1. emeletén, ezért kellett a szakágnak épületen belül februárban újra költözni. Bár a Fő u. 10. számú épületben a textilgyűjtemény raktárát érintő átalakítás okafogyottá vált, hisz 2012. elején a múzeumigazgatás és gazdasági egysége is kiköltözött a Fő u. 101. számú irodaépületbe, sajnos a munkákat (a raktárba újabb ajtó beépítése, a villanykapcsolók megosztása, korlátozva a teljes fénynyerés lehetőségét) már nem sikerült leállíttatni. Így a textilgyűjtemény február és május között a természettudományi kiállítótérben volt elhelyezve, a munkák során keletkező portól a gyűjteményt az átjárók és bejáratok fóliázásával védtük, miközben folyamatos hő- és páramérést végeztünk a szellőztetésre kevésbé alkalmas térben.

Textiltároló konzolokon tárolt, illetve még 2011-ben (a várható kiköltözés miatt) papírdobozokba csomagolt gyűjtemény visszaköltöztetése után a kicsomagolás és a helyrepackolás a nyár második felében történt meg.

A korábbi raktári rendet- az átmenetiség állapotában – csak részben sikerült visszaállítani. A gyűjtemény ki- és visszapakolását a szakág munkatársainak Matuczka Ferenc, Horváth Péter, Szíva László, Marton Klára, Horváth Péter, Nagy Ágnes, Magyaros József, Kovács László segítették.

c./ Taszáron a 20-as számú épület 2. emeletén Salgó polcok beépíttetése a nyár folyamán megkezdődött, hogy a batéi raktárból 2011-ben áthordott gyűjteményi állomány „raktári körülményeinek” kialakítása megkezdődhessen. A polcozás csak részben készült el, ezért csak a gyűjtögetés, halászat, vadászat, méhészet, a szokások, a mesterségek tárgyai, mezőgazdasági eszközök kerültek elhelyezésre. A kerámia gyűjtemény raktárra rendezése már 2011-ben nagyobb részt elkészült. A konyhafelszerelés tárgyai és a világítás tárgyai is elhelyezésre kerültek.

A munkát két diákmunkás segítette a szakág két munkatársának.

A néprajzi szakág 16.000 darabot számláló tárgygyűjteményéből azok, melyek nem szerepelnek állandó kiállításban sok hányattatásnak vannak kitéve.

Taszáron két épületrészben három helyen vannak gyűjteményi darabok.

A 6-os számú (egykori kaszárnya ebédlője és konyharésze) épület kb. 50-60 m²-én Salgó polcokra helyezve és a közlekedő felületen, azok a bútorok, gazdasági eszközök, mesterségek tárgyai és nagyobb súlyú tárgyak lettek elhelyezve, melyek a 20-as számú épület második emeletére nem voltak felvihetők, de el sem fértek volna. E helyiségből nyíló kisebb térbe kerültek azok az esztergályos-, kovácsműhely szerszámok, a Zichy-féle formázóvasak stb. is, melyeket szintén a súlyuk miatt nem lehetett emeletre vinni.

Gyűjtemény típusa	Munkatárs neve	Darabszám
Állandó néprajzi kiállítás fotóanyagának kiválogatása a fotótárból, majd szkennelése az Alfa pályázat megvalósításához.	Simon Andrea	92 db
A 2011-ben legyártatott textiltárolók (a Fő u. 101-ből a Fő u. 10-be szállított szűrős szekrény, fiókos rendszerű tároló, meglévő fiókokhoz készített tároló) beépítése a raktárba a természettudományi kiállításból történő visszapakolás előtt.	Karbantartó munkatársak	
A raktár újbóli berendezése, átrendezése (Salgó polcok, tároló szekrények, tároló konzolok)	Kapitány Orsolya a karbantartó munkatársakkal	
Textilgyűjtemény kicsomagolása, rendezése, az összecsomagolt állapot felszámolása	Kapitány Orsolya (a munkát két diákmunkás segítette)	kb. 2000 db
Taszáron a 20-as épület 2. emeletén a rendelkezésre álló mennyiségben Salgó polcok beépítése	Diákmunkások	
Taszáron a raktári rend kialakításának megkezdése	Kapitány Orsolya-Simon Andrea (a munkát két diákmunkás segítette)	kb. 1000-1500 db

3.3.2. Revíziók

Gyűjtemény típusa	Utolsó revízió éve	Darabszám	Munkatárs neve
Fekete-fehér és színes negatívak	1988	971 db	Simon Andrea
Zamárdi Tájház revíziójához a kiállításban szereplő tárgyak leírókartonjainak kigyűjtése a nyilvántartásból		292 db	Simon Andrea

Becsült nem revíziózott fotóanyag nagysága: 46.688 db

a./ A kiállítás céljából kölcsönzött tárgyak ellenőrzése során (Buzsák, Balatonlelle-Kapoli Emlékház, Zamárdi Tájház és Iskolagyűjtemény, Karádi Tájház, Marcali Városi Múzeum) problémát tapasztaltunk a Zamárdi Tájházban. A problémát a 2008-ban végzett állományvédelmi munka okozta, amikor is „a kezelése során néhány tárgy (tartóhúzó, fagereblye, szék stb.) teljes szerkezete nem került megmentésre, restaurálásra, csak a kevésbé szuvas részek, így az egykor leltári nyilvántartásban szereplő tárgyak darabjaival találkozhattunk a kiállításban, illetve a kiállítástól elzárt helyiségben”. A tárgynyilvántartás pontosítása érdekében el kellett végezni a revíziót és egyeztetni kellett a restaurátor csoportvezetővel az állományvédelmi munka befejezését. Szántódpusztán a cselédlakás kiállításának ellenőrzését az indokolta, hogy a Marcali Városi Múzeum elszállította a korábbi években kölcsönzött tárgyait, és maradtak még ott olyanok, melyek leltári számokkal rendelkeztek, de nem a Rippl-Rónai Múzeum gyűjteményi állományából származtak.

b./ A szennai Szabadtéri Néprajzi Gyűjteményben szintén állományellenőrzést végeztünk a 2013. januári átadás miatt. Az egyes épületekben kiállított tárgyak közül 1274 db leltári számmal ellátott, 435 db ún. római számos (2000-ben a leltári szám nélküli tárgyakat így jelöltük meg), 7 db leltári szám és jelölés nélküli. Az ellenőrzés során a csökölyi pajtában a karbantartó által végzett rendrakás után számba vettük a korábról (feltehetően a Zselickisfaludi raktár megszüntetésekor és a Zóka Peti Lidi féle szennai ház kincstári kezelésbe adásakor) odakerült tárgyakat. Itt 37 db tárgy leltári számát azonosítani sikerült, 43 db római számot kapott, eredete bizonytalan, leltári szám nélküliek. A szabadtéri gyűjteményben római számmal ellátott 435 db tárgy azonosítása az esetleges leltári szám feltárása, megállapítása, illetve annak hiánya esetén a nyilvántartásba vétele egy nagyobb szakmai segítség eredménye lehet.

Simon Andrea gyűjteménykezelő az állományellenőrzési, revíziós munkák után az adminisztrációs munkákat elvégezte.

3.3.3. Selejtezés

Tárgy neve	Selejtezés oka	Darabszám

3.3.4. Kölcsönzések

Az osztály 2011. november végén, decemberben költözött, a múzeum 2012. január elsejével állami fenntartásba került. A tárgykölcsönzések megújítása (Balatonlelle-Kapoli Emlékház, Buzsák-Tájház, Szántódpusztá- Idegenforgalmi és Kulturális Központ, Zamárdi- Tájház és a Fejezetek Zamárdi életéből című kiállítás) ezért 2012. január végére áthúzódtak. A Karádi Tájház működési engedélyének meghosszabbítására még 2011. november elején sor került, mert a település kérte a kiállítóhely működési engedélyének ügyintézéséhez. A néprajzi gyűjteményből kölcsönzések útján kiadott tárgyak helyszíni ellenőrzését június hónapban elvégeztük. Ezt a munkát az indokolta, hogy az elmúlt években a kölcsönzési szerződések évente kerültek meghosszabbításra, ugyanakkor gondot, problémát a kölcsönzött tárgyakkal kapcsolatban a kölcsönvevők sosem jeleztek. A szakmai bejárásokról emlékeztetők készültek, megfogalmazva mindegyikben a helyszíni szemlén tapasztaltakat, részletesen kitérve a felmerült problémákra. Ennek hatására a Zamárdi

Tájházban, Szántódpusztán revíziót kellett a nyár folyamán végrehajtani, Karádon az épülettel kapcsolatban sürgős statikai szemlélet kellett kezdeményezni, a tárgyakkal kapcsolatban állományvédelmi munkák ügyében kellett intézkedni.

Az építészeti kérdésekkel kapcsolatban Dobosyné Antal Annával (KÖH) vettük fel a kapcsolatot, állományvédelmi munkák elvégzése érdekében Marton Klára restaurátor csoport vezetőjével egyeztettünk. A szerződés értelmében a restaurátori munkához szükséges kiszállások számlázását a gazdasági hivatal végezte.

Simon Andrea a kölcsönzési szerződések adminisztrációs munkáit végezte.

3.3.5. Letétek

3.4. Műtárgyvédelem

3.4.1. Restaurálás, preparálás

	Tisztított (db)	Konzervált (db)	restaurált (db)	Összesen (db)
kerámia	70	-	20	90
fém	55	29	-	84
Textil	22	62	-	84
fa	-	265	2	267
üveg	-	2	-	2
Bőr	11	6	-	17
szaru	12	6	-	18
szalma	-	3	-	3
vegyes	42	-	-	42
Összesen	212	373	22	607

a./ Lakócsán a Horvát Nemzetiségi Tájházban Simon Andrea gyűjteménykezelő, Marton Klára restaurátor csoportvezető és Nagy Ágnes restaurátor a kiállítási babák javítását elvégezték.

Az égetett agyagból készült fej, kéz a női- és gyermektesten megsérült, a férfi bábú kerámia része is megerősítésre került.

b. / Az Alfa pályázat keretében megtörtént a „Fejezetek Somogy néprajzából” című állandó néprajzi kiállítás állományvédelme.

c./ Karádon a tájház anyaga sürgős állományvédelemben részesült. A felmerülő költségeket – a kölcsönszerződés értelmében - Karád Község Önkormányzata fizette.

d./ A szakág muzeológusa és gyűjteménykezelője a múzeum főépületében (Kaposvár, Fő u. 10.) lévő raktárakban, a Fő u. 101. irodaépület munkaszobáiban folyamatosan végeztek hő- és páramérést, amiről nyilvántartást vezettek.

Taszáron a Batéból átszállított gyűjteményi anyag bepakolása után (részben csomagolt állapotban) megindult a hő- és páramérés.

(Erre korábban nem volt mód, hiszen a kijelölés nagyon rövid idő alatt zajlott le, tényként kellett elfogadni a gyűjteményre váró raktárkörülményeket: vékony falazat, lapos tető, közvetlenül a lapos tető alatti 2. emelet helyiségei stb.)

Az adatok mérési naplóba kerültek. A helyiségek hőmérséklete az augusztusi bepakolás után 22 °C fokról a téli hónapokra fokozatosan lehűlt, majd fagypontra alá süllyedt. Ennek egyik bizonyítéka volt, hogy az évtizedek óta raktáron tárolt (Baté) komavéka borosüvege, amiben málnaszörppel színezett víz volt, a fagy hatására szétduzzadt.

A szobák páratartalma ősszel 50-60 %, télen 60-70% közötti értéket mutatott. A gyűjtemény beköltözése előtt levegőtemperálást ígért az intézményvezető (ami Batéban nem volt), így remény volt arra, hogy a többségében fa és fém tárgyak jobb körülmények közé kerülnek a téli időszakban. Sajnos ez az ígéret nem teljesült, így a **nagyobb hőingadozás rosszabb helyzetet eredményezett.**

A néprajzi tárgyak védelme érdekében a téli időszakban a levegő temperálása szükséges, hogy a fagypontra alatti -4-5 °C és a nyári +32 °C (2012. júliusában mért adat) közötti nagy hőingadozást kiküszöböljük. Taszáron a katonai célra épült helyiségekben tárolt faszervezetes és festett néprajzi tárgyak nagy hőingadozásnak vannak kitéve (30-35 °C közötti érték), ami veszélyezteti az állomány fennmaradását. A szükséges állományvédelemről még a tél beállta előtt indokolt intézkedni.

e./ A textilgyűjtemény preventív védelme érdekében 120 db levendulazsákot készítettünk Hosszúhetényben. A zsákocskák elkészítéséhez a molinó anyagot adtuk, varrásukat és töltésüket a múzeum fizette.

4. Tudományos és ismeretterjesztő publikációs tevékenység

4.1. Tudományos kötetek, cikkek és előadások

4.1.1. Tudományos kötetek

4.1.2. Tudományos cikkek

4.1.3. Tudományos előadások

Kapitány Orsolya felkért előadóként „A Rippl-Rónai Múzeum néprajzi játékgyűjteménye” címmel előadást tartott Egerben. A Dobó István Vármúzeum két napos konferenciát rendezett „Múzeum és játékgyűjtemény- Továbbélő játékkultúra” címmel. (120 db)

4.2. Ismeretterjesztő kötetek, cikkek és előadások

4.2.1. Ismeretterjesztő kötetek

Kapitány Orsolya az évente négy alkalommal megjelenő Tájházi Hírlevél társszerkesztője. A tíz éve megjelenő periodika szerkesztését és korrektúráját Dr. Bereczki Ibolyával (Tájházzsövetség elnöke), technikai szerkesztését Matucza Ferencsel végezte.

4.2.2. Ismeretterjesztő cikkek

Kapitány Orsolya
- „A tájházak berendezése- az enteriőr” című cikkének korrektúráját elvégezte.

Megjelent a Magyarországi Tájházak Szövetsége kiadásában a „Tájház vezetési ismeretek” című kötetben, 2012. 66-75.

- Karácsonyi asztalok című témában „Módos gazda karácsonyi asztala Csökölyben a 19. század derekán címmel” összefoglalót írt Szeleczy Ildikó megkeresésére, aki több gasztrokultúrával foglalkozó könyv szerzője.
Az intézmény korábbi vezetője (Dr. Költő László) a témában tárgykölcsonzést ígért, illetve a tervezett teríték fotóinak- és szöveganyagának elkészítéséhez segítséget.
A kiadvány fotói 2011-ben a szennai Szabadtéri Néprajzi Gyűjteményben elkészültek, a szöveg megírására 2012 elején került sor.
- „Somogyszobon találkoztak a Tájházszövetség Dél-dunántúli Régiójának tagja” címen összegzőt írt a Tájházi Hírlevél 2012/2 számába.
- a Fejezetek Somogy néprajzából című állandó néprajzi kiállításhoz szórólapot és ismertető leporellót készített.

4.2.3. Ismeretterjesztő előadások

Kapitány Orsolya

- „Szellemi Kulturális Örökség Somogy Megyében” címen előadást tartott Pécsen „A Dél-dunántúli Régió Szellemi Kulturális Öröksége” programon. A rendezvény helyszíne a Dél-dunántúli Regionális Könyvtár és Tudásközpont konferenciaterme volt. (2012. június 1.) (Résztevők száma: 50-60 fő)
- Örökségelemek Somogyból a Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Jegyzékén címmel előadást tartott a Rippl-Rónai Múzeumba szervezett Fórumon (2012. november 22.) (Résztevők száma: 32 fő)
- Büssüben a Kaposvári Kistérségi Társulás felkérésére, Törökkoppányban a Művelődési Ház vezetőjének, Hidvégi Máriának a meghívására „Tájház születése” címen tartott előadást (2012. 10.2., 2012.10.27.) (Résztevők száma: 26 fő)
- a Kaposvári Nyugdíjas Klub tagjainak szóló előadásában a Rippl-Rónai Múzeum 103 éves néprajzi gyűjteményét, kiállítóhelyeit (Szabadtéri Néprajzi Gyűjtemény, tájházak) mutatta be. (Résztevők száma: 15 fő)

Köszöntők

Kapitány Orsolya válogatásában és szerkesztésében, Matuczka Ferenc technikai kivitelezésében fotóalbum készült Dr. Füzes Endre, a Magyarországi Tájházak Szövetsége tiszteletbeli elnökének 80. születésnapjára. Az eseményre Szentendrén 2012. április 27-én került sor.

A fotóalbum a Dél-dunántúli Régió tájházi eseményeit kíséri végig 2004-2012 közötti időszakban. Ebben az időszakban ellátta Kapitány Orsolya a Magyarországi Tájházak Szövetsége elnökségében a régió képviselőjét. Az album másolati példányát az adattárban helyezték el.

Tárlatvezetések

Kapitány Orsolya

- a „Múzeumok éjszakája” rendezvényen tárlatvezetést tartott az állandó néprajzi kiállításban. (12 fő, 2012.06.16.)
- a Kaposvári Nyugdíjas Klub tagjainak tárlatvezetést tartott az állandó néprajzi kiállításban (15 fő, 2012.11.27.)
- tárlatvezetést tartott az állandó néprajzi kiállításban a Katolikus Iskola 2. osztályos tanulóinak (25 fő, 2012.11.27.)

4.3. Kutatónapok, alkotószabadságok mennyisége

Kapitány Orsolya a kutatónapok egy részét vette csak igénybe. Ezeket az előadásainak, ismeretterjesztő cikkeinek összeállításához, a Tájházzövetség régiót érintő koordinálási munkálataihoz és a Szabadtéri Néprajzi Múzeum- Szellemi Kulturális Örökség Igazgatóság megyei referensi munkálataihoz használta fel.

4.4. Részvétel átfogó tudományos programokban

4.4.1. Részvétel a szakági továbbképzés, ill. a felsőoktatás munkájában (oktatóként)

4.4.2. Egyéni továbbképzés (PhD és más minősítések, posztgraduális képzés, nyelvtanfolyamok stb.), a 7 éves továbbképzési program

4.4.3. Kutatószolgálat; külső kutatók száma

2012 első félévében a költözködések miatt külső kutatókat nem fogadtunk, elutasítani nem kellett senkit, mert bejelentkezés csak a 2. félévre volt.

A második félévben 3 kutató kereste fel a gyűjteményt, az egyik amerikai állampolgár volt, akit Molnár Ádám (Csodaszarvas kiadvány szerkesztője) kísért Budapestről, hogy a somogyi fehérhímzés hagyományával ismerkedjen meg.

5. Közművelődési tevékenység

5.1. Kiállítások

5.1.1. Állandó kiállítások

Kiállítás címe	Helye	Rendező	Látogatók száma

1.

a./ „Fejezetek Somogy néprajzából” című állandó kiállítás szöveganyagának fordításra való előkészítése. Az 1992-ben megnyitott kiállítás (Gáll Éva-Kapitány Orsolya forgatókönyve alapján) kiadásainak kiegészítését, szövegmódosítását a társszerző Kapitány Orsolya elvégezte.

A szöveg angol nyelvű fordítására szakfordítót kerestünk, a munkát Batári Zsuzsanna, a Szabadtéri Néprajzi Múzeum néprajzkutatója vállalta el.

b./ Az állandó néprajzi kiállítás teljes fotóanyaga digitalizálásra került. Így a 20 éve nyitott tárlat falai között, a megújulás eredményeként, a legújabb technika igénybevételel kerülhettek a század elején készült felvételek bemutatásra. A munkát Simon Andrea végezte.

c./ Az állandó néprajzi kiállításához szórólap, ismertető/leporelló, múzeumpedagógiai foglalkoztató füzet és meghívó készült. Ezeket Kapitány Orsolya állította össze. A

múzeumpedagógiai foglalkoztató füzethez Stepán Kata és Őszi Zoltán nyújtotta segítséget.

d./ A kiállítás állományvédelmi munkálataiban segített, a vitrinek takarítását elvégezte, újrendezését segítette Simon Andrea gyűjteménykezelő. A felújítási munkában Kapitány Orsolya partnerei voltak még: Matucza Ferenc kiállítás rendező, Marton Klára, Horváth Péter restaurátorok és Horváth Péter számítógépes szakember. Az installáció és világítás karbantartási munkálatait a gondnokság munkatársai végezték.

A megújult kiállítást 2012. október 25-én Dr. Bereczki Ibolya, a Szabadtéri Néprajzi Múzeum főigazgató-helyettese ajánlotta az érdeklődők figyelmébe. Az ünnepi eseményen Csikvár Gábor Wlassics Gyula – díjas népzeneész lépett fel.

2. Lakócsán a tájház épületének tavaszi sározását, meszelését Magyarós József szennai karbantartó végezte el.
3. A szakág 2012-ben is kezdeményezte és koordinálta a lakócsai Horvát Nemzetiségi Tájház működtetésével kapcsolatos megállapodás létrejöttét. A tájház gondnoka továbbra is BunyevácZ Józsefné maradt, aki lelkiismeretesen látta el feladatát. Továbbra is Lakócsa, Potony, Szentborbás, Tótújfalu és a Somogy Megyei Horvát Kisebbségi Önkormányzat pénzügyi támogatásából sikerült a tájház nyitva tartását az év során biztosítani.

5.1.2. Időszakos és vándorkiállítások

Kiállítás címe	Helye/ideje	Rendező	Látogatók száma

5.1.3 Vendégkiállítások

Kiállítás neve	Látogatók száma

5.2. Médiakapcsolatok

Média megjelenés

- a./ Fejezetek Somogy néprajzából című kiállítás megnyitásáról (2012. 10.25.)
  - Múzeumok Őszi Fesztiválja keretében az ERIKANET.hu adott hírt
  - Ötvenen túl. hu honlap/ Szabadidő rovatában számoltak be az eseményről
- b./ A Szellemi Kulturális Örökség fórumról
  - A népművészet mesterei és a lovasíjász a kulturális örökségben címmel jelent meg egy rövid cikk a Somogy Hírlap 2012. 11. 24. számában, ami a www.sonline.hu oldalon is olvasható.
  - a Kassai-féle lovasíjász módszer nemzeti jegyzékre kerülése kapcsán riportot készített Kassai Lajossal a fórum előtt a Somogy TV

5.3. Egyéb reklámtevékenység

5.4. Múzeumi honlap anyagok előkészítése

Kapitány Orsolya a digitalizált fotógyűjteményből 2300 db fotót kiválogatott. A szöveges részek javítása, módosítása július végén, augusztusban kezdődtek. A munkát az állandó néprajzi kiállítás felújítása, majd a szennai Szabadtéri Néprajzi Gyűjtemény állományellenőrzési, revíziós munkái háttérbe szorították.

5.5. Közművelődési rendezvények szervezése, lebonyolítása

Szervező	Rendezvény neve	Helye	Részvevők száma
Kapitány Orsolya Tájhászszövetség elnökségi tagja	Magyarországi Tájházak Szövetsége Dél-dunántúli Regionális Találko- zója	Somogyszob/ Művelődési Ház, Vilma ház	52 fő
Kapitány Orsolya SZKÖ megyei referens	Somogyország kincse-Szellemi kulturális örökségünk (a Szellemi Kulturális Örökség megyei fóruma)	Rippl-Rónai Múzeum	32 fő
Kapitány Orsolya néprajzkutató	A felújított Fejezetek Somogy néprajzából című állandó néprajzi kiállítás megnyitása	Rippl-Rónai Múzeum	kb. 45 fő

6. Egyéb

a./ Simon Andrea gyűjteménykezelő 2012. április 18- május 21-ig táppénzen volt. Egészségügyi állapota (mélyvénás trombózis) fokozott figyelmet igényelt, a nehéz gyűjteményrendezési munkákat kerülnie kellett.

b./ Simon Andrea 2012. november 30-án közös megegyezéssel 24 év szolgálat után megvált az intézménytől.

c./ A szakág szakfelügyeleti ellenőrzést kapott, melynek során Szabó Magdolna Lakócsán a Horvát Nemzetiségi Tájházat és a szennai Szabadtéri Néprajzi Gyűjteményt kereste fel. Lakócsán a tájház szemléje után megbeszélést folytatott a polgármesterrel, Szennában Imrő Judit gyűjteményvezetővel.

d./ Simon Andrea felmondása idejéig (2012. november 30.) ellátta a szakággal kapcsolatos adminisztrációs feladatokat.

6.1. Szakmai és társadalmi kapcsolatok

Kapitány Orsolya

- a Magyar Néprajzi Társaság tagja
- a Magyarországi Tájházak Szövetsége elnökségi tagja, a Dél-dunántúli Régió képviselője
- a Szellemi Kulturális Örökség Igazgatóság megyei referense
- a Somogyi Honismereti Egyesület elnökségi tagja.
- a Somogy Megyei Népművészeti Egyesület tagja

6.2. Nemzetközi kapcsolatok (szakmai szervezetekkel, közvetlen intézményközi kapcsolatok; tapasztalatsere-utak)

6.3. A munkatársak tevékenysége, tisztségei szakmai, szakmai-társadalmi és szakmai-érdekvédelmi szervezetekben

Kapitány Orsolya

- a Magyarországi Tájházak Szövetsége elnökségében ellátta a Dél-dunántúli Régió tájházainak a képviselőjét, részt vett az elnökségi üléseken (Budaörs, Hosszúhetény, Szentendre) és a Hajdúböszörményben rendezett országos találkozón.
- regionális találkozót szervezett Somogyszobra a dél-dunántúli tájházaknak. A felkért előadók (Dr. Bereczki Ibolya, Lovas Kata, Csapó Angéla, Ágh Zsófia, Rátky Tamásné) a kézművesség, háziipar témakörében tartottak előadást és feltárták mindazt a tudást, tapasztalatot, amit a tájházak gyűjteményeinek forma és mintakincse hordoz. Kitértek a nép- és honismeret oktatásának lehetőségére is a tájházakhoz kapcsolódva.
- 2012-ben részt vett az „ÉV TÁJHÁZA – díj” bíráló bizottságának a munkájában.
- a Magyarországi Tájházak Szövetsége kiadásában megjelenő Tájházi Hírlevél című kiadvány társszerkesztőjeként a megjelent négy szám gondozását, korrektúráját végezte. Matuczka Ferencsel a technikai szerkesztéssel kapcsolatos kérdéseket egyeztetette.
- a Szellemi Kulturális Örökség Igazgatóság megyei referense. Ennek keretében 2012 első félévében egyeztető tárgyalást folytatott Vörs polgármesterével, Farkas Lászlóval (Kaposvár, február 22.) és a vörsi betlehemezés szokását gyakorló közösség tagjaival, ahol jelen volt Mód Miklós plébános is (Vörs, március 17.). A vörsi betlehemezés és betlehemépítés szokásának felterjesztési munkálatainak az elindítását a településen zajló személyes konfliktusok késleltetik.
- június 8-án a Szabadtéri Néprajzi Múzeum-Szellemi Kulturális Örökség Igazgatóság vezetőjével dr. Csonka-Takács Eszterrel és munkatársával, Filkó Veronikával rendhagyó történelem órán vett részt Kassai Lajos lovasíjász kaposmérői birtokán. A bemutató után tárgyalás kezdődött a Kassai-féle lovasíjász módszer felterjesztésére vonatkozóan. Az igazgató asszony az elemet a Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Jegyzékének a „Jó megőrzési gyakorlatok” sorába javasolta jelölni. A jelölő nyomtatvány kitöltésével és az egyéb dokumentumok összeállításával a csapat július 30-ra elkészült. A munka érdemi részét Kopasz Árpád (Rendőrgárda Dandártábornokok Egyesülete, Szolnok) végezte, a kiegészítő, korrekciós munkát kellett csak a megyei referensnek végezni a jelölő nyomtatványon. Az elem 2012. szeptember 14-én felkerült a Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Jegyzékére, melynek kihirdetésére sajnos családi okok miatt nem tudott elmenni. A Kaposváron rendezett fórum egyben az elem felkerülésének a megyei szintű bejelentése is volt. Ebből az alkalomból a Somogy TV interjút készített Kassai Lajos lovasíjász mesterrel.

- a Somogyi Honismereti Egyesület elnökségi tagjaként szakmai segítséget nyújtotta a 15. alkalommal megrendezett megyei honismereti vetélkedő néprajzi kérdéseinek összeállításához, és ott volt a Marcaliban rendezett verseny zsűrijében. (2012. 03.30.)
- részt vett a Marcali múzeumban rendezett Somogy Megyei Honismereti Egyesület találkozóján. (2012. 05.30.)

Simon Andrea

- Somogyszobon a Magyarországi Tájházak Szövetsége regionális találkozó-jára érkezőket regisztrálta.

6.4. Pályázatok

A szakág az év során a 2011-ben elnyert pályázatok munkálatait végezte el. Új pályázatot nem készített.

7. A költségvetés adatai

8. Belső ellenőrzés

9. Biztonság; vagyonvédelem

10. Múzeumi hálózat

11. Mellékletek

Kaposvár, 2012. december 17.

Kapitány Orsolya
néprajzkutató-osztályvezető

Simon Andrea
gyűjteménykezelő